

Webnapló vagy blogbiznisz? – A blogoszféra nyelvészete

Porkoláb Ádám - 2016. 11. 30.

„Mi [a bloggerek – P.Á.] vagyunk az új évezred népének sokoldalú ópiuma: tudósítunk a hírekről, csináljuk őket, s ha már nem bírod tovább, menedéket nyújtunk előlük.”

(Mira Grant: Etetés – Feed)

Bevezetés

Hatalmas utat járt be a magyar netnyelvészet az elmúlt évtizedben, nem sokkal maradva le a külföldi trendektől. Ez a rohamléptű fejlődés szükséges is volt, hiszen az emberek közötti kommunikáció egyre inkább számítógépek segítségével valósul meg, újabb és újabb módokat és platformokat találva magának. A kommunikációs folyamat felgyorsulása generálta tulajdonképpen magát a netnyelvészetet is. A szakirodalmi konszenzus szerint az első, önmagát kifejezetten netnyelvészeti munkának tituláló munka 2002-ben jelent meg *Santiago Posteguillo* tollából (*Posteguillo, 2002, 2003; Posteguillo, Esteve és GeaValor, 2007*. Magyarul ld. például: *Háhn, 2011. 17. o.*).

A netnyelvészet alapvetését néhány sorral feljebb már röviden összefoglaltam: az emberek között cserélődő információkat az internetkorszak virágzásával nem a levegő, nem a papír vagy a tinta, hanem maguk az elektronikus eszközök közvetítik. Mint minden jellegzetes kommunikációs közeg, ez is kitermelte a maga sajátosságait, kutatási kérdéseit. Magát a folyamatot angolul *Computer-mediated Communication (CMC)* névvel illeti a szakirodalom. A magyar szaknyelvben még nem gyökeresedett meg a fogalom

kizárólagos, konszenzuson alapuló fordítása. Különbéféle tanulmányokban nevezik „számítógépek-közvetítette kommunikációnak” (Juhász, 2007. 10–11. o.), „számítógép közvetítette kommunikációnak” (Veszelszki, 2012a. 74. o.), „számítógéppel közvetített kommunikációnak” (Bódi, 2004b. 27. o.; Castells, 2005. 452. o.), „számítógéppel segített kommunikációnak” (Huszár, 2009. 109. o.), „számítógépes kommunikációnak” (Juhász, 2013. 155. o.) vagy „számítógép által közvetített kommunikációnak” (Juhász, 2011. 1. o.). Sőt, olyan esetre is találtam példát, amikor egy magyarra átültetett tanulmányon belül egyszer „interaktív számítógépes kommunikációnak” (Herring, 2013. 220. o.), máskor pedig „számítógép közvetítette kommunikációnak” (Herring, 2013. 222. o.) fordították a fogalmat. Én magam tanulmányaimban és előadásaimon a „számítógép közvetítette kommunikáció” fogalmat használom, mivel úgy vélem, hogy a terminus tükörfordítása megfelelően és mellékjelentésektől mentesen visszaadja a szakkifejezés eredeti jelentését, így nem látom szükségesnek a részletesebb körülírást.

Bármennyire szeretnék gondosan, a netnyelvészet minden aspektusára kitérve elkalandozni a tanulmányomban, ez sajnos a terjedelmi korlátok miatt nem lehetséges. (A témát alaposan – a magyarországi netnyelvészet kezdeti tanulmányait is áttekintve – szeretném bemutatni a készülő disszertációmban). Írásom és készülő doktori munkám elsősorban a blogok nyelvészeti értelemben eddig még nem teljesen elemzett témakörével foglalkozik. Igaz ugyan, hogy a kérdés iránti tudományos érdeklődés kissé lanyhult az elmúlt években, hiszen a személyes blogolás látszólag visszaszorulóban van, azonban a jelenség nagyon is eleven a felhasználók között. A web kifejezéseit összegyűjtő *Netszótárban* például 17, blogokkal kapcsolatos szócikk található meg (Veszelszki, 2012a. 54–55. o.). Szociolingvisztikai értelemben a blogok jelentős mértékben járultak hozzá a

számítógéppel közvetített kommunikációhoz és egyéb internetnyelvészeti jelenségekhez.

A blog és egyéb internetes platform nyelvezetét – hagyományosan – a chatnyelvvél és az írott-beszélt nyelvvel „illik” összevetni, bár – paradox módon – a blogok nyelvi jellemzői saját kutatásaim szerint kevésbé illeszkednek a klasszikus „írott-beszéltséghez” (Bódi, 1998. 179. o., 2004a. 32. o., 2013), a digilektushoz (Veszelszki, 2011, 2012b, 2015), a másodlagos szóbeliséghez (Balázs, 2007, 2015. 330. o.), a virtuális írásbeliséghez (Érsok, 2003, 2007), a netm@gy@rhoz (Balázs, 2005. 33. o.) vagy akár a Bódi által, a magyar netnyelvészeti terminológiába sikertelenül bevezetni kívánt cybernyelv fogalmához (Bódi, 1997. 170–171. o.). De miben is áll a különbség a két platform között?

A chatnyelv, IRC nyelv vagy más néven az azonnali üzenetküldők nyelve különösen kedvelt témának számított a magyar internetnyelvészetben a 2000-es évek elején, illetve a már megszűnt MSN Messenger elterjedésének köszönhetően az évtized második felében (például: Érsok, 2003, 2007; Constantinovits, 2009; Juhász, 2011). A kutatók nagy kedvvel elemezték „csetnyelv” egyéni jellemzőit, nagy alaposággal vetették össze a beszélt és írott nyelvvel. Az elemzéseket olvasva mindazonáltal az az érzésünk támadhat, hogy ezeket a nyelvi elemzéseket, illetve a chatnyelv nyelvészeti jellemzőit taglaló tanulmányokat néhol erősen befolyásolják az aktuális programok (MSN Messenger, IRC kliensek) kezelési lehetőségei. Néhol kissé merészen vetik össze az informatikai programok funkcióit az élőbeszéddel az elemzések során. Ilyen, némileg túlzó általánosításnak érzem például a „rezgetés” leírását Constantinovits (2009) tanulmányában: *„Ugyanígy a szóbeli kommunikáció emphatikus tényezőinek is van leképezése az instant üzenetküldőkön folytatott beszélgetésekben: figyelemfelkeltő hangokkal, »rezgetéssel« (a*

másik monitorképének megmozgatása figyelemfelhívás céljából)". Mindezt csak azért emelem ki, mert az ilyen megközelítések hatására azt a felelőtlen következtetést vonhatnánk le, hogy kizárólag vagy nagy részben a chatprogramok korlátai befolyásolják az így folyó beszélgetés nyelvi sajátosságait, ergo más chatkliensek használatával a chatnyelv nyelvi jellemzői részben vagy egészben megváltozhatnak. Ezt a konklúziót pedig nem tartom elfogadhatónak, hiszen az ilyesféle, digilektusba (írott-beszélt nyelvbe, másodlagos írásbeliségbe, stb.) tartozó beszélgetések alapvetően hasonló nyelvi jellemzőkkel bírnak, amelyeket a hazai netnyelvészeti és szociolingvisztikai szakirodalom – nagyon helyesen és pontosan – már közel két évtizede leírt annak dacára, hogy az akkori programok lehetőségei meg sem közelítették a maiakét (például: *Pajzs*, 1996; *Bódi*, 1997, 1998; *Balázs*, 2005).

A blogokban viszont sokkal kevesebb rövidítéssel és speciális, csak a csevegés közben használt, írott-beszélt formával találkozhatunk, mint a chatnyelvben. Ennek oka az lehet, hogy a blogokban nem annyira a rövidítés és a gyors információátadás dominál, hanem a szabatosabb nyelvhasználat, s ezáltal hosszabb gondolatok átadása vagy az olvasóközönség meggyőzése. A „klasszikus” írott-beszélt nyelvi formák lelőhelye leginkább a Facebook lett. Saját kutatásaim szerint (*Porkoláb*, 2015a, 2015b) a bloggerek több platformon is elérhetőek (a férfi bloggerek átlagosan 3, míg a nők 7 egyéb közösségi médiát használnak), ám a többféle kommunikációs platformot (Facebook, Twitter, blog, stb.) nagy tudatossággal, eltérő funkcióra és különböző módon alkalmazzák. Az általam összegyűjtött 379 blogbejegyzés és 1014 Facebook poszt elemzése után arra jutottam, hogy a *„Facebook lassan átveszi a blogmotorok kommentárfunkcióját. Ennek oka talán az, hogy a közösségi oldal ismerőseink számára láthatóvá teszi véleményünket. Emellett a*

véleményalkotás sokkal egyszerűbb a lájk gomb megnyomásával, mint egy kommentár begépelésével... A blogkommentek látszólag csökkenő szerepét és népszerűtlenségét az általam gyűjtött korpusz elemzése is megerősíti" (Porkoláb, 2015a. 258. o.).

Összefoglalva: A blogok netnyelvészeti és alkalmazott nyelvészeti kutatását azért tartom nagy fontosságúnak, mivel ezen a részterületen viszonylag szerényebb kutatási eredményeket tud felmutatni a magyar netnyelvészet. Tagadhatatlanul születtek jelentős írások a témában: 2005-ben, amikor is a blog műfaját első alkalommal, tudományos igényvel mutatta be Csala Bertalan a magyar nyelvtudomány számára, még alig-alig voltak a témába vágó tanulmányok (Csala, 2005). Az idézett szerző 2010-ben, ebben az internetes magazinban így vallott a kezdetekről: *„Mikor hét évvel ezelőtt szakdolgozatom témájaként a blogok nyelvészeti vizsgálatát választottam, a jelenség egyáltalán nem volt annyira (számítógépes) mindennapjaink természetes része, mint manapság. Szinte elenyésző mennyiségű szakirodalom létezett erről a témáról (ez egyébként nem változott jelentősen azóta), így hát kénytelen voltam magam definíciót alkotni róla" (Csala, 2010).*

Mi is az a blog?

Saját definícióm szerint *blognak* (szinonimái: webes napló, weblog, webnapló) *nevezek minden olyan rendszeresen frissített, általában fordított időrendű bejegyzésekből álló weboldalt, amely a szerző vagy szerzők honlapon közölt intenciója szerint blogként íródik* (Porkoláb, 2015a, 2015b). Ez a meghatározás nem műfaji jellegzetességek mentén csoportosít, hanem magukra a szerzőkre hárítja át annak eldöntését, hogy online írásaikat webnaplónak tekintik-e? A műfaj értelmezése és származtatása az én olvasatomban nem központi kérdés: ennek oka, hogy a magyar szakirodalomban a weblog műfaji körülírása a kutatások kezdeti időszakában kardinális, már-már túlzóan felülreprezentált problémakörre csontosult. Természetesen ennek okai elfogadhatóak: Magyarországon egyetlen blogszolgáltató sem definiálja azt, hogy milyen attribútumok

szerint tart egy weboldalt internetes naplónak. Emiatt igyekszem a magyar és angol nyelvű szakirodalmi előzmények közül néhány példát hozni, hogy miként és hányféleképpen határozhatjuk meg a webes napló műfaját.

Herring és munkatársai szerint a blogok *„olyan, gyakran módosított weboldalak, amelyeken a dátummal ellátott bejegyzések fordított kronológiai sorrendet követnek”* (2004. 1. o.).

Crystal szerint *„[a blogokat] személyre szabott weboldaloknak tartjuk, ahol a tulajdonos időközönként üzenetet hagyhat”*. (Crystal, 2006. 15. o.), vesd össze (Crystal, 2011). A szerző felhívja a figyelmet a blogszövegek szerkesztetlenségére (*unmediated*), valamint a blogok jelentős hatásának tudja be, hogy új lexémákat hoznak létre (pl: blogger, blogorrhoea, blogsnob).

Bódi szerint *„a weblog olyan webhely vagy weboldal, amely rövid, gyakran frissített, személyes, ám mégis nyilvánosságnak szóló jegyzeteket tartalmaz. A jegyzetek kronológiai sorrendben olvashatóak”* (2010b: 37).

Klausz szerint *„a blog olyan alkalmazás, amely gyors és nyilvános publikációs lehetőséget biztosít a felhasználóknak, könnyen elérhető és használható kezelőfelülettel rendelkezik, leegyszerűsítve a felhasználók számára a tulajdonképpeni honlapkészítést. A blogok tartalommal való ellátását egy személy és csoport is végezheti, tartalmát tekintve pedig a célirányos tartalommal bíró vállalati oldaltól a sokszínű magánéleti tartalmakig bármilyen irányt felvehet.*

A blogok tartalmi és formai megkötéssel nem rendelkeznek, azt általában a blogtulajdonos határozza meg. A blogok jellemzően nyilvános megjelenésük okán bármely internetfelhasználó által elérhetőek. A blogok periodikusan új

bejegyzéssel bővülnek, megjelenésüket tekintve a fordított időrendi sorrend jellemző rájuk" (2011. 92. o., 2016. 72–73. o.).

Veszelszki szerint „[Az] *Internetes napló, webnapló. Folyamatosan frissülő, szubjektív tartalmú, valamilyen téma köré szerveződő weboldal. Mára már publicisztikai műfajt is jelöl. Sok olyan oldalt is így neveznek, amely tartalmilag eltér egy naplótól. Sokak szerint minden olyan oldal blognak nevezhető, amelyet gazdája annak tart, amely gyakran frissül, és dátummal, szerzővel ellátott cikkeket, posztokat tartalmaz. Az angol »weblog«, »webnapló« szóból keletkezett az elnevezés.*” (2012a. 54. o.)

Juhász szerint „*a blog olyan, gyakran módosított weboldal(ak), ahol a bejegyzések dátumhoz kötöttek, és időben előre vagy visszafelé haladva is szerkeszthetők*” (Juhász, 2013. 4. o.).

A blogok csoportosítására még szintén nem született általánosan elfogadott megoldás. Terjedelmi korlátok miatt most csak a magyar és angol nyelvű szakirodalom legáltalánosabban elfogadott tagolását mutatom be. A külföldi szakirodalomban először Rebecca Blood írta le 2002-ben a blogműfajok archetípusait (2002, 2004). Az ő kategóriái: a filter-style típus és a személyesebb blog-style típus. Ezt a rendszerezési módot később az internetes nyelvészet egyik fontos alakja, Susan Herring és munkatársai (2004) finomították tovább. Munkájukban a blogot funkciói szerint tematizálják: személyes blog (personal journals); „filter-styleweblog” (a szerző életén kívüli események leírása) illetve knowledge-logok (egy témához kapcsolódó információk összegyűjtése).

Magyar viszonylatban Csala különítette el először a blogokat egymástól: a szerző formai kritériumok szerint osztályoz (Csala 2005 és 2010).Csak szöveges blog (nagyon ritka);

fotóblog; linkgyűjtő blog; személyes blog; e-média (blogazin); társasági blog; tematikus blog; blogképregény.

Saját blogcsoportosításomat részletesen ki fogom fejteni a következőkben.

A blogok lehetséges felhasználási területei az alkalmazott nyelvtudományban

A blogok elemzése és felhasználása – ahogyan arra már utaltam – egészen a legutóbbi időkig kissé háttérbe szorult a magyar szakirodalomban. Néhány kivétellel találok csupán a magyar nyelvtudományban. Olvashattunk már a blogolás nemi alapú vizsgálatáról (*Porkoláb, 2015c*), vagy az internetes napló vállalati kommunikációban betöltött szerepéről (*Borgulya és Háhn, 2013*). Nem ismeretlen az elektronikus zene és a blogok kapcsolata (*Jóri, 2012, 2014, 2015*), vagy a blogok szerepe az oktatásban (*Horváth, 2009*).

Készülő disszertációmiban kísérletet teszek a fentebb említett kutatási irányvonal továbbterjesztésére: végső célom, hogy egy 5-600 ezer szövegszónyi terjedelmű, legálisan felhasználható szövegkorpuszt építsek ki férfi és női blogbejegyzésekből, majd azokat szociolingvisztikai és gendernyelvészeti elemzésnek vessem alá. (Saját értelmezési keretem a gendernyelvészet feladataira vonatkozóan: *Porkoláb, 2015d*). Fontosnak tartom továbbá, hogy a magyar blogoszféra gendernyelvészeti elemzése elkészülhessen és ezzel együtt a bináris nemi konstrukciókat kiterjeszthessük az empirikus kutatások során (a témáról bővebben a 3.1. fejezetben írok). Jelenleg erről a kérdésről, magyar nyelven, legnagyobb terjedelemben a *Társadalmi nem és nyelvhasználat 2.* kötetében (Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2013) olvashatunk.

Mindazonáltal alapvető nyelvészeti összefüggéseket nem sikerült még megnyugtatóan tisztáznunk: például a fentebb kidolgozott blogmeghatározások milyen mértékben vagy milyen átalakításokkal alkalmazhatóak a videoblogokra vagy éppen a mikroblogokra? Miben térnek el ezek – nyelvészeti értelemben – a hagyományos, „klasszikus” blogoktól? Pontosan milyen hatással van a mondanivalóra az üzenet terjedelmének redukálása (mikroblog) vagy éppen kiterjesztése (videoblog)? Itthoni viszonylatban volt-e valami olyan nagy hatással a blogolásra, mint például a kifejezetten a blogolás megkönnyítésére létrehozott *Pitus* szoftver megjelenése az USÁ-ban? (vö. *Juhász, 2013*)

A gendernyelvészet szempontjából

A blogok felhasználhatósága véleményem szerint a gendernyelvészet szempontjából a legnagyobb. Az internetes naplókat közlétező alkotók legtöbbször nyilvánosságra hozzák polgári nevüket, fényképüket vagy egyéb, azonosításra alkalmas adatukat, amely megkönnyíti a nemek szerinti adatgyűjtést. Tudomásom szerint azonban nem készült a hazai bloggerek életkori és nemi adataira vonatkozó felmérés. *Huffaker és Calvert (2013. 245. o.)* közöl egy angol nyelvű blogoszférára vonatkozó, 2003-ban készült kutatást. Az adatok szerint „*az összes blog 52%-át a 13 és 19 éves kor közötti tündézserek hozták létre és működtették. Azt is megállapították, hogy az összes blogger 56%-a nő és 44%-a férfi*” (Uo.).

Annyi bizonyosnak látszik a hozzáférhető empirikus adatok alapján, hogy a magyar nyelvű interneten a női alkotók (ún. „bloggerinák”) nagyobb kedvvel publikálják a bejegyzéseiket. Jellegzetes szubkultúra az övék: témájukat tekintve a hölgyek által írt webnaplók néhány csomópontban csoportosulnak. Tipikusnak tekinthetőek a szépségápolással,

konyhaművészettel, olvasással illetve könyvbemutatóval foglalkozó internetes naplók.

A gendernyelvészet tekintetében a blogok alkalmasak adekvát, legutóbbi nyelvállapotot tükröző élőnyelvi adatok gyűjtésére. Egyik elemzésem során összehasonlítottam a blogok és a közösségi oldalak jellegzetességeit (Porkoláb, 2015a); összevetettem a férfi és női alkotók által közzétett bejegyzések hosszúságát, gyakoriságát, azokban található szaknyelvi elemek gyakoriságát. Több, eltérő nemű bloggerblogjában is áttekintettem a külső (blogon kívülre mutató) és a belső linkek mennyiségét, a blogfelületen szereplő elérhetőségek számát. Ebben az empirikus kutatásban 220 ezer szövegszós korpuszt építettem ki 10 férfi és 10 női blog negyedévi blog- és Facebook-bejegyzéseiből (379 blogbejegyzés, 1014 Facebook-bejegyzés). Az elemzett adatok jelentős nemi különbséget mutattak a preferált internetes platformok használatában: a nők közel azonos mértékben használják a blogjaikat és a közösségi hálózatokat is. A férfiak inkább a gyorsabb visszajelzésre módot adó Facebook-oldalakra való publikálást részesítik előnyben.

A női alkorpusz adatai szerint a nők gyakrabban posztolnak mindkét platformon, valamint a bejegyzéseik több, mint háromszor annyi linket tartalmaznak, mint a férfi alkorpuszban szereplő bejegyzések. A linkek minősége is eltérő nemenként: a nők esetében a linkek 43%-a belső link, azaz a blogon belülre mutató önreklám. A férfi alkorpusz bejegyzéseiben a belső linkek aránya 23%. Szintén nagy eltéréseket találhatunk a bloggerek elérhetőségeit elemezve is: a női alkorpuszban szereplő bloggerinák átlagosan 7 egyéb internetes platformon elérhetőek a blogokon kívül, míg a férfi bloggerek 3 egyéb platformon publikálnak, emiatt párhuzamot vontam a gendernyelvészet egyik alapvetésével: a nők fejlettebb szociális és kapcsolatteremtő képességével.

Az olvasói visszajelzések vizsgálata során azt találtam, hogy a Facebook-bejegyzésekre érkező olvasói reakciók gyakoribbak, de rövidebb terjedelműek.

A blogokgendernyelvészeti általi vizsgálatát egyetlen probléma vetheti vissza: a bloggerek társadalmi nemének meghatározásában, a legtöbb esetben – jobb híján – az önbevallás módszerére kell támaszkodnunk. Mindez szükségképpen együtt jár a bináris nemi konstrukció (biológiai nem) fogalmának erősítésével. A hazai kutatásban szükség lenne arra, hogy egy olyan, a „nemi szerepjátszást” vizsgáló, internetes forrásokból álló szövegtörzs létrejöhesse, ami a kutatási kánonba illeszteni a társadalmi nem valódi fogalmát és nagyobb teret adhatna például a transzneműek nyelvhasználatának a hazai nyelvtudományban (Porkoláb, 2015a). Mindez természetesen már bevett gyakorlat az angolszász szakirodalomban, ahol az ilyesféle kutatások során a „*test nélküli nemről (ungrounding gender)*” mint identitáskonstrukcióról beszélnek (Dekker, 2013. 269. o.) és alapvetésnek látszik, hogy „*a nem a nyelvben jön létre*” (Dekker, 2013. 270. o.).

A szociolingvisztika szempontjából

Saját megfigyelésem szerint az élőnyelvi adatgyűjtés klasszikus eszközei (interjú, kérdőív, stb.) a fiatalabb nyelvhasználókat egyszerűen nem tudják elérni. A kutatásokban való részvétel hajlandósága messze elmarad a 20-30 évvel ezelőtől, ha a kutató papíron teszi fel kérdéseit. A hagyományos, kérdőívvel kapcsolatos problémákat és előítéleteket jól szemlélteti Kult (2007. 49. o.) empirikus tapasztalata a kutatási alanyok „*pánikszzerű visszakozásáról*” (uo.). A kurrens nyelvi jelenségeket – a mostani trend szerint – szinte kizárólag internetes felületen tudjuk vizsgálni, ahol is a fiatalok szabadidejük legnagyobb hányadát töltik. A blog lehet az egyik lehetséges válasz arra a kérdésre, hogy

„hogyan lehet nyelvi anyagot gyűjteni az Y- és Z-generációtól?”

A blogok – a stabil olvasóközönség mellett – számtalan odatévedő, téma iránt érdeklődő felhasználót is el tudnak érni, ami a megnövekedett számú kommentárban és a gyűjthető nyelvi anyag mennyiségében is észrevehető. Adatgyűjtés szempontjából nem mellékes az a tény, hogy az internet anonimitása jó hatással van a fórumok és a blogkommentek keletkezésére: mindez azonban kettős jelenség. Ahogyan már egyik elemzésemben erre rámutattam (Porkoláb 2015b: 251), a névtelen kommentárok között nagyobb arányban jelenik meg a bejegyzés tartalmához nem illeszkedő, úgynevezett „*nem ideális komment*”. Internetes felületen az adatgyűjtés klasszikus eszközei (például a kérdőív) is nagyobb hatékonysággal használhatóak. A világhálón már számtalan ilyen weboldal érhető el: a legismertebb a Google saját oldala, a *GoogleForms*. Mindazonáltal elmondható, hogy a felhasználók „kérdőívutálata” és időhiánya miatt ezek az online módszerek sem hoznak maradéktalan sikert. A blogok bejegyzéseiből és kommentárjaiból viszont jelentős méretű szövegtörzs alakítható anélkül, hogy a felhasználók idejével kellene gazdálkodnunk. A módszer hátránya, hogy időigényes: a szövegtörzset meg kell tisztítani az ismétlődő soroktól, valamint a kommentek és bejegyzések lemásolása is némi szakértelmet igényel. E módszer időszükséglete sokszorosa a kérdőívek feldolgozásához nélkülözhetetlen időtartamnak.

A „*megfigyelői paradoxonból adódó nyelvi önkontrolltól*” (Labov, 1973) mentes adatgyűjtés természetesen nem egyedülálló. Csak néhány, általam ismert példa: *Balaskó* (2005) és *Wirt* (2012) ilyen módszerrel vizsgálták a chatnyelvet, míg *Galambos* (2004) és *Dede* (2005) hasonló módon gyűjtött empirikus anyagot a társkereső

hirdetések vizsgálatához. *Kepes* (2010) a *World of Warcraft* internetes játék felhasználóinak névtanát, míg *Balogh* (2012) a játékos szlenget elemző tanulmányát írta meg ilyen adatokból. *Crystal* (2011. 122–134. o.) könyvében leírja, hogy törvényszéki nyelvészként szexuális ragadozók chatbeszélgetéseit elemezve dolgozta ki a *Cumulative Paedophile Index* (Kumulatív Pedofil Index – CPI) nevű kutatási eszközt, amelynek segítségével nyelvi mintázatok segítségével lehet megszünteni a gyerekekre veszélyes cseteléseket. Itthon efféle forrásból származó adatokon (búcsúlevelek, fenyegető levelek, e-mailek, stb.) végeznek el statisztikai és szövegtani elemzéseket az igazságügyi nyelvészet területén (*Nagy*, 1980; *Tóth*, 2013).

Talán az egyik legnagyobb terjedelmű, kizárólag ilyen kutatói adatokra támaszkodó empirikus kutatás volt *Juhász* (2007) disszertációja. A szerző az akkor még működő iWiW közösségi oldalon vizsgálta a felhasználók énbemutatói stratégiáit, amelyhez a nem, kor, iskolai végzettség és párkapcsolati státusz szociolingvisztikai kategóriáit is hozzácsatolta. Az ilyen módszer legnagyobb hátránya, hogy sokkal erősebben hatnak rá az adott oldal keresőjének technikai korlátai, mint a hagyományos eszközökkel történő adatgyűjtés esetén. A legerőteljesebb példa, hogy *Juhász* énbemutatói stratégiákra vonatkozó vizsgálati kérdései (amely a disszertáció megírásának idején kifejezetten divatosnak és progresszívnek hatottak) ma, a legtöbb közösségi oldalon teljesen inadekvátak lennének, hiszen az ilyen típusú mezők a felhasználói adatlapon legtöbbször kitöltetlenek maradnak. Emellett a tudományos kutatás sarkalatos követelményei közül kettő: a *megismételhetőség* és a *megbízhatóság* sem áll fent maradéktalanul. A különféle közösségi oldalak keresési algoritmusai ugyanis eltérő számú és minőségű felhasználói találatot hozhatnak a kutatás során, akár longitudinálisan is. A legnagyobb közösségi oldalon a

találati arány feldolgozhatatlanul soknak tűnik, emellett felhasználók kizárólag biológiai nemek közül választhatnak, így a találatok a gender szempontjából mindenképpen binárisak lesznek. Ez pedig szinte lehetetlenné teszi az LGBTQ csoportok nyelvészeti vizsgálatát.

A gender és a biológiai nem közötti különbségek kifejtésére terjedelmi korlátok miatt nincs lehetőség. A témához kapcsolódóan (ld. *Spargo*, 2003; *Huszár*, 2009. 20–21. o.; *Kegyessné Szekeres*, 2009; *Kérchy*, 2009. 170. o.; *Deszpot*, 2012. 140. o.).

A marketingviztika szempontjából

A legutóbbi időig a nyelvészeti szakirodalom – talán *Veszelszki* (2014) kivételével – alig vett tudomást az internet marketing és reklámerejéről. A blogokat és az internetes kommunikációt elég gyakran „*hic et nunc*” jelleggel elemezték

és nem vették észre a bennük rejlőpotenciált. A marketinggel és reklámmal foglalkozó irodalom pedig a skála másik végét jelenti: kifejezetten üzleti szempontból, a nyelvi aspektust másodlagossá téve analizál alapvetően nyelvi jelenségeket. Pontosan emiatt különösen jól sikerültek és használatra érdemesnek találom a *Veszelszki* (2014) által megalkotott „*marketingviztika*” nevű kutatási irányvonalat, mert jellegénél fogva számot tud adni a nyelvészet és a marketing között feszülő, látszólag antagonisztikus ellentétről és a későbbi, témába vágó kutatások során esetleg fel is oldhatja azt.

Saját blogcsoportosításom nyelvi szempontok figyelembe vételével már számot tud vetni a szerzők haszonszerzésre irányuló attitűdjével, sőt, elsődlegesen nem a formai módok vagy szerzői minőség szerint tagolja a blogoszférát, hanem a profit fogalma köré épül. Mindez azzal magyarázható, hogy a blogok, vlogok és a hozzájuk kapcsolódó közösségi oldalak markáns brandekké váltak az elmúlt években. Az őket formáló szerzők mára vitathatatlanul celebek az Y- és Z-generáció számára, oldalaikra pedig a hirdetőcégek tekintenek új reklámfelületekként. A legnagyobb olvasottsággal rendelkező blogok esetében nem kirívó, hogy multinacionális szépségipari illetve informatikai cégek építenek a blogok és a vlogok reklámerejére. Ennek szellemében én két nagyobb kategóriát különíték el (*Porkoláb*, 2015b).

Az első kategória a blog klasszikus funkciójához kapcsolódik: e tematikus csoportban a *blog a saját tartalmak* (fotók, irodalmi művek, tudományos írásművek) *megosztásának* eszköze. Itt a blogolás egy személy vagy egy kisebb csoport érdekében történik, nekik hoz hasznot (a szó kulturális, szabadidős vagy anyagi értelmében). Ebbe a csoportba sorolom a személyes tartalmú blogokat, illetve minden olyan

blogjellegű tartalmat, amely irodalmi vagy tudományos művek közlésére, személyes gondolatok megosztására irányul, esetleg a politikai ellenzékiesség véleménynyilvánító eszköze. Szintén ide tartoznak a különböző szervezetek és alapítványok illetve cégek munkájának népszerűsítésére létrejött blogok.

A másik csoportban a blogolás inkább társadalmi haszon vagy egy nagyobb társaság érdeke szerint valósul meg. Ide sorolom a blogmagazinokat (blogazin), a különböző fogyasztóvédelmi blogokat, szociológiai, pedagógiai vagy antropológiai indíttatású webnaplókat. Azaz összefoglalóan az olyan tartalmakat, amelyeknek célja nem elsősorban a saját tartalmak megosztása.

Mindez teljesen átértékeli – a Peter Elbow (idézi: *Miller és Shepherd*, 2004. 9. o.) által – „magánírásnak” (*private writing*) nevezett blogjellemzőt: a cél – a Youtube illetve a különböző blogszolgáltatók üzletiesedésével – már nem csupán az egyéni tartalom elkészítése a többiek reakcióitól való félelem nélkül. A blogok szerepe manapság már más: a fiatalok szemléletmódjának és igényeinek formálása. Nem véletlen, hogy számtalan marketinggel és reklámmal foglalkozó kommunikációs szakember fontos helyet juttat a blogoknak könyveiben (például: *Bridgeman*, 2008. 171–172. o.; *Klausz*, 2011. 91–96. o., 2014, 2016. 72–82. o.)

Az anyanyelvi nevelés szempontjából

A blog és vlogbejegyzések szinte végtelen mennyiségű élőnyelvi anyagot biztosítanak a Föld összes olyan nyelvén, amely érintkezett az internettel. A szövegtani és etnometodológiai vizsgálatok korpuszának összeállítása sokkal egyszerűbbé vált a videómegosztók és blogszolgáltatók elterjedése óta. A blogbejegyzések mellett a kommentárok is az anyanyelvi neveléssel összefüggő

kutatások értékes eszközei lehetnek. Mivel a legutóbbi nyelvállapotra engednek következtetni, így remek indikátorai lehetnek a kodifikált, írott nyelvi norma (helyesírás) és az írott-beszélt nyelv viszonyának. Egyik írásomban (*Porkoláb, 2015e*) egy férfi és egy nő Youtube-osvlogger utolsó 5 videójára érkezett 1319 kommentet vizsgáltam a hagyományos írott nyelvi norma (helyesírás) szempontjából. Tanulmányomban megpróbáltam autentikus és friss források alapján áttekinteni a hozzászólók tipikus helyesírási hibáit, valamint néhány esetben magyarázatot adtam ezekre (nem a hangképzés, hanem a gépelés sajátosságaiból kiindulva). Vizsgáltam az emotikonokat és a szókészletet, emellett kiszámoltam az ideális, témához kapcsolódó kommentek arányát is. Eredményeim szerint a hagyományos, közéletben és újságírásban is általánosan használt köznyelvi változat a Youtube-kommentárok esetében inkább stigmatizáló jellegűnek tekinthető.

Természetesen az IKT módszertan már jó pár éve divatos hazánkban. Használata inkább azon speciális témakörök vagy tudományterületek oktatása során válik nélkülözhetetlenné, amelyekben egyéb írásos vagy multimédiás tananyag nem áll rendelkezésre a megfelelő mennyiségben. Saját empirikus kutatásaim során a blog- és vlogbejegyzéseket felhasználtam már attitűdvizsgálatokban (például: milyen tulajdonságai vannak egy jó orvosnak a betegek szerint?), valamilyen tudományos tétel szemléltetéseként (például: a call centeres dolgozók beszédmódjának áttekintésére, a verbális agresszió elemzésére) vagy egyszerűen nyelvészeti analízisre alkalmas élőnyelvi anyagként („férfiasság” és „nőiesség” az emberi beszédhangban).

A blogok – túl azon, hogy maguk is felhasználhatóak nyelvi adatként – számtalan esetben színesíthetik mind a nyelvtanórákat, mind az egyetemi szemináriumokat.

Számtalan naiv és profi nyelvészeti blog létezik, amely a magyar helyesírás klasszikus kérdéseitől a fordítástudomány újabb trendjéig mindent témát igyekszik több szempontból körbejárni. A diákok számára az internetes kutakodás azonban nem minden esetben eredményezhet adekvát információkat. Példaképpen említhetem saját empirikus kutatásom eredményeit a „*magyar nyelv a legnehezebb a világon*” nyelvi mítosról (Porkoláb, 2015c). E tanulmányomban kevert módszertan alkalmazásával, 15 magyar és 15 angol nyelvű blogbejegyzésből álló, körülbelül 120 ezer szövegszót tartalmazó korpuszon vizsgáltam a „*magyar a legnehezebb nyelv a világon*” nyelvi mítoszt. Azzal kísérleteztem, hogy mennyire alkalmas a kvantitatív, korpusznyelvészeti módszertan a nyelvi ideológiák azonosítására kizárólag keresőszavas kereséssel. Írásom végén tartalomelemzés módszerével is azonosítottam a nyelvi ideológiákat. Az elemzés során úgy találtam, hogy a magyar nyelvű alkorpusz nyelvi nacionalizmus szempontjából gazdagabb, mint amilyennek a kvantitatív elemzés során tűnt (15 bejegyzés közül 10-ben egyértelműen felfedezhető a nyelvi nacionalizmus vagy fetiszizmus).

Az angol nyelvű alkorpusz esetében – mivel nem anyanyelvű nyelvhasználók írták a blogbejegyzéseket – természetesen nem lehetett kimutatni a magyar nyelv iránti pozitív elfogultságot, amely a nyelvi nacionalizmus illetve a nyelvi fetiszizmus előfeltétele. A bejegyzéseket ezért a magyar nyelvvel szembeni attitűdök felmérésére használtam. Az eredmények arra mutatnak, hogy a 15 bejegyzés közül 13-ban igazolható a „*magyar az egyik legnehezebben elsajátítható nyelv*” mítosza, amely nem feltétlenül áll kapcsolatban a nyelvi nacionalizmussal vagy fetiszizmussal.

Kutatásetikai szempontok

Sajnos a magyar netnyelvészeti tanulmányok közül alig olvashatunk párat, amelyben egyáltalán szántak volna egyikét bekezdést az internetes adatok felhasználhatóságára. A probléma alapvetően az az interneten, szabadon elérhető adatokkal, hogy a szerzőik bár megírták és nyilvánosságra hozták azokat, mégsem szánták végleges archiválásra és évtizedekig elérhetővé tételre. Az interneten fellelhető oldalakat azonban számtalan robotnak nevezett algoritmus menti és archiválja, emiatt az internetre feltett adatok végleges törlése – egészen a legutóbbi időig – nem volt megoldható. Nagyon beszédes a témában íródott egyik esszé címe: *The End of Forgetting*, azaz a felejtés vége (Rosen, 2010).

Ennek oka Nyíri (1996) szerint – s ezzel nagyvonalakban egyet tudok érteni – a modern idők és az internet alapvetően felelősek a „*tradíciók felbomlásáért*” (*decay of traditions*) (Nyíri, 1996. 197. o.). Az internet korszaka alapvetően más szokásrendszert, időfogalmat működtet, s aláássa a tradíciók erejét, emellett „*egy olyan időtlen és szimultán keretet*” (*a temporal framework to which sense of simultaneity*) hoz létre, ami alapvetően az elektronikus kommunikáció sajátossága (uo.). Nyíri megközelítése elvezet bennünket egy jelentős, de idáig nem eléggé hangsúlyozott interdiszciplináris fogalomhoz, a *digitális magánélethez*. Ez a terminus – jelentését tekintve – alapvetően nem tér a magánélet köznapi fogalmától: elvileg ugyanúgy jogot biztosít a saját magunk által készített és a weben hátrahagyott adataink, képeink, nyomaink feletti döntéshez. Mindezeket röviden a saját *internetes lábnyomunknak* (íme, egy másik kevésbé ismert és idézett szókapcsolat) nevezzük. A témában a legutóbbi jogi áttörést az *Európai Unió Bíróságának (EUB)* 2014. május 13-i határozata jelenti, amely jogot ad a felhasználóknak az őket személyiségi jogaikban sértő Google-találatok törlésére. A témában megjelent jelentősebb kötet a digitális magánélet

több aspektusát is nagy alaposággal elemzi (*Mayer-Schönberger, 2009*).

Kizárólag a nyelvtudomány szempontjait figyelembe véve távolról sem ennyire drasztikus a helyzet. Az elemzéseimbe legtöbbször bevont weboldalakon (fórumok, blogbejegyzések) a felhasználók saját maguk gondoskodnak saját adataik anonimizálásáról (ez – tegyük hozzá – saját, jól felfogott érdekük is). A mostanában divatos Facebook-bejegyzések gyűjtése közben is nagyon egyszerűen megoldható a személyes adatok védelme és névtelenné tétele. A legtöbb ilyen forrásból származó szöveganyag esetében az elrejtendő személyes adat csak a polgári név, valamint a munkahely. (Erről részletesebben írok: *Porkoláb (2015a, 251. o.)*)

A másik sarkalatos pont a kutatóetikával kapcsolatban a részvételi hajlandóság szokott lenni. Morális szempontból az sem elhanyagolható, hogy a szerzők – az így generált reklámért cserébe – szívesen engedélyezik az általuk írt bejegyzések tudományos felhasználását. Saját vizsgálataim során több alkalommal is (*Porkoláb, 2015b, 2015c, 2015e*) használtam már fel a magyar blogoszférából származó korpuszt.

A kutatások további lehetséges irányvonalai

A blogokat az Y-generáció marketing- és reklámnyelvének aktualizálásában lehetne gyakorlati haszonnal felhasználni, emellett a kutatási eredmények publikációi természetesen tudományos teljesítményként is megállják a helyüket.

Hosszútávú terveim között szerepel a magyar vonatkozású mikroblogok és közösségi oldalak elemzése (például: a hashtagelés vagy a lájkolás nemi alapú vizsgálata); a trollok vizsgálata blogokban; emellett a felhasználónevek és blogprofilok alapján az olvasási szokásokat is fel tudnánk

térképezni és választ kaphatunk arra a kérdésre, hogy hány és milyen jellegű blogot követ egy átlagos olvasó? A blogok eredményes kutatásával és feldolgozásával az alkalmazott nyelvészetben új adatgyűjtő eszköz válhatna közkedveltté, ami megkönnyítené a fiatalabb generációktól származó nyelvhasználati adatok összegyűjtését. További vizsgálataimban arra szeretnék reflektálni, hogy anetnyelvben már jól ismert nemi különbségek (ld. például: *Herring, Scheidt, Bonus és Wright, 2004*) pontosan hogyan öltenek testet a blogírás folyamata közben? Emellett a webnapló funkciójának és feladatainak ma is zajló átrendeződésére szeretnék nyelvészetileg adekvát válaszokat adni. Nem olvastam még magyar nyelvű szaktanulmányt a blogok szerepéről az e-demokrácia fenntartásában: hasonlóan például a USA-beli 9/11 után bekövetkezett „blogrobbanáshoz” (ld. például *Krishnamurthy, 2002*).

Megjegyzés: *E tanulmány a 2016. június 27-én, Pécsen megrendezett, „Találkozások az anyanyelvi nevelésben 3.” című konferencián elhangzott, „Magyarországi fiatalok blogjainak korszerű felhasználása a magyar netnyelvészetben” című előadás szerkesztett és jelentősen bővített változata.*

Szakirodalom

Balaskó Mária (2005): Virtuális közösségek kommunikációi a cybertérben. In: Balázs Géza és Bódi Zoltán (Szerk.): *Az internetkorszak kommunikációja: tanulmányok*. Gondolat: INFONIA, Budapest. 58–88.

Balázs Géza (2005): Az internetkorszak kommunikációja. In: Balázs Géza és Bódi Zoltán (Szerk.): *Az internetkorszak kommunikációja: tanulmányok*. Gondolat: Infonia, Budapest. 25–57.

Balázs Géza (2007): **Az írásbeliség változásai: A nyelv egyetlen létforma – de több technológia.** *Napút Online*, 2007. 3. sz. Letöltés ideje: 2016. szeptember 28.

Balázs Géza (2015): Interretorika, e-retorika. *Magyar Nyelv*, 111. 3. sz. 328–334.

Balogh Andrea (2012): Kazuárok és hardcore-ok – Angol szavak a számítógépes játékokban. In: Hattyár Helga, Hugyecz Enikő Henriett, Krepsz Valéria és Vladár Zsuzsa (szerk.): *A sokszínű alkalmazott nyelvészet: tanulmányok az alkalmazott nyelvészet területeiről.* Tinta, Budapest. 39–43.

Blood, Rebecca (2002): *The Weblog Handbook: Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog.* Perseus Publishing,

Blood, Rebecca (2004): How blogging software reshape the online community. *Communications of the ACM*, 47. 12. sz. 53.

Bódi Zoltán (1997): Cybernyelv, avagy a nemzetközi számítástechnikai hálózatok nyelvi világa. In: Fercsik Erzsébet és T. Somogyi Magda (Szerk.): *Oktatási tapasztalatok – kutatási eredmények: tanulmányok az anyanyelv használatának és oktatásának kérdéseiről.* Korona Nova Kiadó, Budapest. 156–172.

Bódi Zoltán (1998): Internetes kommunikáció – beszédkommunikáció. *Beszéd kutatás*, 1998. 6. sz. 178–188.

Bódi Zoltán (2004a): *A világháló nyelve: internetezők és internetes nyelvhasználat a magyar társadalomban.* Gondolat, Budapest.

Bódi Zoltán (2004b): A szóbeliség kifejeződése az internetes kommunikációban. *Információs Társadalom*, 2004. 1. sz. 26–38.

Bódi Zoltán (2013): **Kommunikációs viselkedésformák a közösségi térben**. Letöltés ideje: 2016. augusztus 31.

Borgulya Ágnes és Háhn Judit (2013): **The Role of Blogging in Corporate Communication and its Application by Hungarian Companies**. In: Schmidt Christopher M., Dimants Ainars, Lehtonen Jaakko és Nielsen Martin (szerk.): *Kulturspezifiken der europäischen Wirtschaftskommunikation*. Springer Fachmedien Wiesbaden, Wiesbaden. 181–194. Letöltés ideje: 2016. augusztus 26.

Bridgeman, Roger (2008): Crisiscommunication and the net. In: Anthonissen, Peter Frans (Szerk.): *Crisis communication: practical PR strategies for reputation management and company survival*. Kogan Page, London; Philadelphia. 169–177.

Castells, Manuel (2005): *A hálózati társadalom kialakulása. 1. köt.* Gondolat, Budapest.

Constantinovits Milán (2009): **Az instant üzenetküldők nyelvezetéről**. Letöltés ideje: 2016. augusztus 31.

Crystal, David (2006): *Language and the Internet*. Cambridge University Press, New York.

Crystal, David (2011): *Internet Linguistics – A studentguide*. Routledge, London & New York.

Csala Bertalan (2005): Van-e olyan műfaj, hogy blog? In: Balázs Géza és Bódi Zoltán (szerk.): *Az internetkorszak kommunikációja. Tanulmányok*. Gondolat Kiadó, Budapest. 89–110.

Csala Bertalan (2010): **A blog műfajáról**. *E-nyelv Magazin*. Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Dede Éva (2005): **Nő, hölgy, lány, csaj – A nők megnevezése a mai magyar társkereső hirdetésekben**.

Letöltés ideje: 2016. szeptember 06.

Dekker,Arne (2013): Testek és nemek virtuális helyszíneken. In: Juhász Valéria és Kegyesné Szekeres Erika (szerk.): *Társadalmi nem és nyelvhasználat 2.* SZEK JGYF Kiadó, Szeged. 268–280.

Deszpot Gabriella (2012): Nemi szerepek megjelenítése vizuális médiumokban és ezek hatása. In: Zimányi Árpád (szerk.): *Mi/Más Konferencia 2010: Gondolatok a másságról Eger, 2010. október.* Líceum K, Eger. 140–149.

Érsok Nikoletta Ágnes (2003): Írva csevegés – virtuális írásbeliség. *Magyar Nyelvőr*, 127. 1. sz. 99–104.

Érsok Nikoletta Ágnes (2007): **Az internetes kommunikáció műfjai (különös tekintettel az interaktív magánéleti műfajokra).** Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar. Budapest. Letöltés ideje: 2016. augusztus 26.

Galambos Csaba (2004): Férfiak és nők társkereső hirdetések tükrében. In: Kassai Ilona (szerk.): *Etűdök alkalmazott nyelvészetre.* Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs. 86–95.

Háhn Judit (2011): **Promóciós műfajok a virtuális térben** PTE Nyelvtudományi DI, Pécs. Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Herring,Susan C. (2013): Gender és hatalom az online kommunikációban. In: Juhász Valéria és Kegyesné Szekeres Erika (szerk.): *Társadalmi nem és nyelvhasználat 2.* SZEK JGYF Kiadó, Szeged. 219–242.

HerringSusan C., Scheidt, LoisAnn, Bonus,Sabrina és Wright,Elijah (2004): **Bridging the gap: A genre analysis of weblogs.** Bemutatva Proceedings of the 37th Hawaii

International Conference on System Sciences – 2004. Hawaii.
Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Horváth József (2009): Hungarian university students' blogs in EFL: Shaping language and social connections. *TESL-EJ: Teaching English As A Second Or Foreign Language*, 12. 4. sz. 1–9.

Huffaker, David A. és Calvert, Sandra L. (2013): Gender, identitás, nyelvhasználat a tinédzserek blogjában. In: Juhász Valéria és Kegyesné Szekeres Erika (szerk.): *Társadalmi nem és nyelvhasználat 2.* SZEK JGYF Kiadó, Szeged. 243–267.

Huszár Ágnes (2009): *Bevezetés a gendernyelvészetbe: miben különbözik és miben egyezik a férfiak és a nők nyelvhasználatára és kommunikációja?*. Tinta, Budapest.

Jóri Anita (2012): „Hiányolom a szeparált highpass filtert az envelopecontroller filter device-ből”. Az elektronikus zene szaknyelvről dióhéjban. In: Geecső Tamás és Sárdi Csilla (szerk.): *Nyelvi funkciók – stílus és kapcsolat.* Tinta Könyvkiadó,. 139–145.

Jóri Anita (2014): Kihívások az elektronikus zene szaknyelvében. In: Á. Veszelszki és K. Lengyel (Szerk.): *Tudomány, technolektus, terminológia: a tudományok, szakmák nyelve: [a Diskurzusok a szakmai diskurzusról. A tudományok, szakmák nyelvének leírása címmel, 2012. nov. 20-21-én, Budapesten rendezett konferencia válogatott előadásai.* Éghajlat K., Budapest. 335–344.

Jóri Anita (2015): Metaforikus nyelvi kifejezések vizsgálata a „funkkal szagattott androidtechno” színterén. In: Folmeg Márta és Jóri Anita (szerk.): *Világ és nyelv szenvedéllyel.* Tinta, Budapest.

Juhász Valéria (2007): ***Egy internetes honlap, az iwiw szegedi felhasználóinak szociolingvisztikai vizsgálata,***

különös tekintettel a nemre és a korra. PTE Nyelvtudományi Doktori Iskola. Pécs. Letöltés ideje: 2016. augusztus 27.

Juhász Valéria (2011): **Az azonnali üzenetküldő (IM) rendszerekről és az üzenetküldések néhány diskurzussajátosságáról.** In: Gecső Tamás és Kiss Zoltán (szerk.): *Az alkalmazott nyelvészet integritásának kérdései: az alkalmazott nyelvészeti tanszékek első országos találkozója című tudományos hallgatói-oktatói konferencia előadásainak tanulmánykötete.* Tinta Könyvkiadó, Budapest. 113–127. Letöltés ideje: 2016. szeptember 30.

Juhász Valéria (2013): A blog műfaji attribútumai. In: Tóth Szergej (szerk.): **Társadalmi változások – nyelvi változások Alkalmazott nyelvészeti kutatások a Kárpát-medencében.** MANYE – Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Budapest–Szeged. 155–158. Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Kegyesné Szekeres Erika (2009): A nemi identitás és orientáció nyelvi kifejező eszközei a társadalmi és a politikai kommunikációban. In: Kádár Judit, Szathmári Judit és Tarnóc András (szerk.): *Mi/Más Konferencia 2008.* EKF Líceum Kiadó, Eger. 135–153.

Kepes Júlia (2010): Metálnukleár és Cukkerfűlcsi – Egy online számítógépes szerepjáték karakterneveinek névtani vizsgálata. In: Gecső Tamás, Kiss Zoltán és Tóth Szergej (szerk.): *TI és MI: alkalmazott nyelvészet és interdiszciplinaritás.* TINTA, Budapest. 66–77.

Kérchy Anna (2009): A transznemű identitás dilemmái a kortárs gender-elméletek és populáris kulturális reprezentációk tükrében. In: Szathmári Judit, Kádár Judit és Tarnóc András (szerk.): *Mi/Más Konferencia 2008: gondolatok*

a toleranciáról: Eger, 2008. március 19-20. Líceum, Eger. 169–182.

Klausz Melinda (2011): *Facebook, Youtube, Wikipedia és társaik – Socialmedia vállalati környezetben.* Szerző, Budapest.

KlauszMelinda (2014): *Közösségi média ügyfél-, konfliktus-, panasz-és nyereményjáték-menedzsment a gyakorlatban.*

Klausz Melinda (2016): **A közösségi média nagykönyve.** Athaeneum, Budapest. Letöltés ideje: 2016. szeptember 08.

KrishnamurthySandeep (2002): *The multidimensionality of blog conversations: The virtual enactment of September 11.* Bemutatva AOIR Internet Research 3.0: Net/Work/Theory. Maastricht.

Kult Katalin (2007): Felsőfokú végzettségű, informatikai dolgozó férfiak és nők literációs képességeinek összehasonlító vizsgálata. In: *Nyelv, nyelv, nyelv a Máté evangéliumától a finn egészségügyig.* Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs. 47–65.

Labov, William (1973): *SociolinguisticPatterns.* University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

Mayer-Schönberger, Viktor (2009): *Delete: the virtue of forgetting in the digital age.* Princeton University Press, Princeton.

Miller Carolyn R. ésShepherd,Dawn (2004): BloggingasSocial Action: A GenreAnalysis of theWeblog. *Intotheblogosphere: Rhetoric, community, and culture of weblogs*, 18. 1. sz. 1–24.

Nagy Ferenc (1980): *Kriminalisztikai szövegnyelvészet.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

Nyíri Kristóf (1996): Networking and the Transformation of Time. In: Terts István (Szerk.): *Nyelv, nyelvész, társadalom: emlékkönyv Szépe György 65. születésnapjára barátaitól, kollégáitól, tanítványaitól*. 2. köt. Janus Pannonius Tudományegyetem – PSZM Programiroda, Budapest. 197–202.

Pajzs Júlia (1996): Az elektronikus levelezés mint a kommunikáció új formája. In: Terts István (szerk.): *Nyelv, nyelvész, társadalom: emlékkönyv Szépe György 65. születésnapjára barátaitól, kollégáitól, tanítványaitól*. 1. köt. Keraban, Budapest. 208–212.

Porkoláb Ádám (2015a): Az internetes kommunikáció különbségei blogokban és Facebook-oldalakon. *Argumentum*, 11. 250–264.

Porkoláb Ádám (2015b): *"I'm tired of too professional, standard articles": Gender-based analysis of young Hungarians' blogs*. Kézirat.

Porkoláb Ádám (2015c): **A nyelvi nacionalizmus és fetiszmus ideológiájának korpusznyelvészeti vizsgálata magyar és angol nyelvű blogbejegyzésekben**. In: Szűcs Tibor és Nádor Orsolya (szerk.): *Hungarológiai Évkönyv 16*. Pécsi Tudományegyetem BTK, Pécs. 24–38. Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Porkoláb Ádám (2015d): **Gendernyelvészet a tanárképzésben**. In: Prax Levente, Hoss Alexandra és Nagy Tamás (szerk.): *Találkozások az anyanyelvi nevelésben 2. Hagyomány és modernitás*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar; Film-Virage Kulturális Egyesület, Pécs. 129–133. Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Porkoláb Ádám (2015e): Az iskolában elsajátított írott nyelvi norma presztízse az internetes kommunikációban.

Iskolakultúra, 25. 11. sz. 75–89.

Posteguillo, Santiago, Esteve, María José és Gea-Valor, M. Lluïsa (2007, szerk.): *The texture of the Internet: netlinguistics in progress*. Cambridge Scholars Pub, Newcastle, UK.

Posteguillo, Santiago (2002): Netlinguistics and English for internet purposes. *Ibérica: Revista de la Asociación Europea de Lenguas para Fines Específicos (AELFE)*, 2002. 4. sz. 21–38.

Posteguillo, Santiago (2003): *Netlinguistics: An Analytical Framework to Study Language, Discourse and Ideology in Internet*. Publicacions de la Universitat Jaume I,

Rosen, Jeffrey (2010): The End Of Forgetting. *The New York Times Magazine*, 2010. júly. 25. 30–45.

Spargo, Tamsin (2003): *Foucault és a többszörös nemi identitás elmélete*. Alexandra, Pécs.

Tóth Eszter (2013): Négy fenyegető levél nyelvészeti elemzése a behatárolás módszerével. In: Tóth Szergej (szerk.): *Társadalmi változások – nyelvi változások Alkalmazott nyelvészeti kutatások a Kárpát-medencében*. MANYE – Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Budapest–Szeged. 159–164. <http://mek.oszk.hu/11700/11730/11730.pdf> Letöltés ideje: 2016. augusztus 25.

Veszelszki Ágnes (2011): Neologizmusok a digilektusban, különös tekintettel a szóképzésekre. In: Bárdosi Vilmos (szerk.): *Tegnap filológiánk mai szemmel*. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 157–165.

Veszelszki Ágnes (2012a): *Netszótár @-tól a zuckerbergnetig*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Veszelszki Ágnes (2012b): A digilektus korának kulturális jellemzői. In: Balázs Géza és Veszelszki Ágnes (szerk.): **Nyelv és kultúra, kulturális nyelvészet**. Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest. 234–239.

Veszelszki Ágnes (2014): Marketolingvisztika és a marketing szaknyelve. In: Veszelszki Ágnes és Lengyel Klára (szerk.): *Tudomány, technolektus, terminológia. A tudományok, szakmák nyelve*. Éghajlat Könyvkiadó, Budapest. 321–328. Letöltés ideje: 2016. augusztus 27.

Veszelszki Ágnes (2015): **Netspeak, e-nyelv, digilektus. Netnyelvészeti áttekintés**. *E-NYELV.HU MAGAZIN*, 2015/3.

Wirt Patrícia (2012): Rövidítések az internetes csevegések nyelvezetében. In: Hattyár Helga, Hugyecz Enikő Henriett, Krepesz Valéria és Vladár Zsuzsa (szerk.): *A sokszínű alkalmazott nyelvészet: tanulmányok az alkalmazott nyelvészet területeiről*. Tinta, Budapest. 53–62.

Nincs hozzászólás!

Your Email address will not be published.

Save my name, email, and website in this browser for the next time I comment.

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed](#).

© 2025 e-nyelvmagazin.hu. All rights reserved.

